

Fysisk ekonomi

Bilaga till Schillerinstitutets nyhetsbrev Monitor

januari 2010

Island hjälper Haiti – Sverige stjälper Island

Sedan den isländske presidenten Olafur Ragnar Grimsson i ett dramatiskt beslut den 5 januari drog på sig finansvärldens vrede har linjerna klarnat betydligt. Det var Island som var bland de första länderna som nådde Haiti med en hjälpsändning. Sverige utmärkte sig istället samma dag med att stjälpa Island. I stället för att hjälpa Island att klara sig igenom sviterna från den finansiella jordbävning landet drabbats av, uttalade sig Fredrik Reinfeldt den 14/1 mot att Sverige betalar det utlovade nödlånet till Island, ett beslut som håller upp hela IMF:s nödlån från även de andra nordiska länderna.

Vad Reinfeldt vill tvinga det isländska folket till är att betala 40 miljarder kr till bankernas spekulationsförluster. Skulden motsvarar en tredjedel av Islands BNP och ca 140.000 kr per person. Det blir en halv miljon kr per fyrapersonersfamilj. En sådan skuld med 5,5 procents ränta skulle börja driva familjer att i ännu högre antal lämna ön och sätta de kvarvarande i ännu större skuld, så att till slut hela landet skulle krossas genom avfolkning.

En namninsamling med kravet på en folkomröstning om detta samlade snabbt ihop mer än 62.000 namn, vilket motsvarar en fjärdedel av dem som får rösta. Den enorma folkliga proteströrelsen gjorde det möjligt för presidenten att gå emot hela det brittiska imperiet och det globala finanssystemet genom att tillåta folket att bestämma.

- Det är en hörnsten i den isländska republikens grundlagar att folket är den högsta domaren för lagarna, sa Grimsson.

Tvärtemot vad finanssystemet och deras tillskyndare ville, skall nu folket tillåtas rösta den 20, 27 februari eller 6 mars om skuldavtalet. Det man kommer att rösta ja eller nej till, är lagen som Alltinget antog den 30 december, inkluderande alla de förändringar som dikterats av de brittiska och holländska regeringarna, vilka eliminerade alla de skyddsvillkor Alltinget den 28 augusti hade enats om att ha i ett avtal för att reglera skulden. Om det blir nej i folkomröstningen kommer den gamla lagen med enbart de isländska villkoren att gälla.

Varför islänningarna protesterar

En ledare för proteströrelsen InDefence.is vid namn Olafur Eliasson, sa till EIRNS direkt efter presidentbeslutet, att redan den gamla lagen är en stor börda för Island. Hans organisation har byggts upp i protest mot att den brittiska regeringen år 2008 tog till en terroristlag för att beslagta de engelska tillgångarna i de isländska bankerna. Efter att man protesterat mot att den brittiska regeringen kallat alla islänningar för "terrorister", och fällt den gamla regeringen, började InDefence protestera mot att det isländska folket skulle ta ansvar för insättningarna i de holländska och brittiska filialbankerna till IceSave, en dotter-

bank till den konkursade isländska banken Landsbanki, pengar som aldrig investerats på Island utan bara använts till spekulation utomlands.

Normalt ger varje land en insättargaranti för sina medborgares insättningar i banker som tillåts verka i det landet. Den gång avkrävdes Islands skattebetalare garantiansvaret för 320.000 insättare i Holland och Storbritannien, lika många som hela den isländska befolkningen. Eftersom Island inte har pengar till detta, erbjöd sig Hollands och Storbritanniens regering att betala insättargarantin till sina respektive medborgare, mot att Island tog på sig lån till respektive regering motsvarande dessa insättargarantier. Island "erbjöds" därför att ta på sig en skuld på 40 miljarder kr man aldrig kommer att se röken av.

Efter mycket hårda påtryckningar gick det isländska Alltinget den 28 augusti med på att anta dessa lån, men bara betala i en takt som man ansåg sig ha råd med utan att riskera landets överlevnad och självständighet. Först och främst lade man ett tak på den årliga skuldbetalningen vid 6 procent av BNP:s tillväxt utöver vad den var 2008 före krisen, dvs utan tillväxt skulle ingen betalning kunna göras. Om skulden inte var betald efter 15 år skulle resten skrivas av. Dessutom slog man fast att Island inte skulle släppa kontrollen över sina naturresurser och om andra länder i den fortsatta utvecklingen av krisen inte betalade insättningar för andra länders folk, skulle Island ha rätten att ensidigt säga upp avtalet.

Storbritannien och Holland vägrade ge några lån på dessa isländska villkor och krävde ändringar för att ta bort det mesta av dem. Alltinget godkände dessa ändringar i ett nytt beslut den 30 december med mycket knapp övertikt (33 röster mot 30). Ändringarna, som finns att läsa på engelska på Alltingets hemsida (althingi.is), innebar att Island skulle betala hela räntan på lånen (5,5 procent) varje år vilket motsvarar hälften av Islands årliga kostnad för sjukvård. Visserligen skulle taket på betalningen av amorteringarna behållas, men räntan som är det värsta läggs alltså utanför och amorteringarna skall i gengäld fortsätta efter 15-årsgränsen tills de är betalda till fullo, som en Versailles-skuld. Det är detta avtal Island skall folkomrösta om. InDefence uppmanar alla andra länder att stöda Islands rätt att säga nej till detta slaveri i generationer.

Det anglo-holländska monetära systemet kräver blod

De skandinaviska länderna har erbjudit lån som ingår i IMF:s lånepaket till Island. I stället för att kräva att IMF betalar ut lånet omedelbart eller direkt ge Island lån, hotar nu Sverige att dra tillbaka lånet om inte Island tar på sig den mångdubbla skulden. Island behöver reserver i utländsk valuta för att garan-

tera sina betalningar för livsnödvändig import. De brittiska och holländska regeringarna hotar redan med fullständig finansiell blockad mot Island, som då återigen får stora svårigheter att importera endast med hjälp av kontantbetalningar. Den som från svensk sida klarast uttalat sig för att Island skall ta på sig dessa orimliga skuldbetalningar och krossas och avfolkas, är den svenske riksdagmannen Carl B Hamilton, som krävt att Sverige drar tillbaka lånet till Island om islänningarna röstar nej. Denne bödel, som redan 2008 krävde att huvuden måste rulla på Island, fick 2009 i Riksdagens godkännande av lånet in villkoret att Island måste gå med på de anglo-holländska villkoren.

Denna blodtörst som Carl B Hamilton tillsammans med de brittiska och holländska regeringarna uppvisar, har inget med ekonomiskt förnuft att göra. Det finns ingen som långsiktigt tjänar på att ta livet av sina grannländer, vare sig det gäller Island eller Lettland. För både Holland och Storbritannien vore förlusterna av att Island inte betalar relativt små. Det är en principfråga för hela det brittiska imperiet. Om inte reglerna följs i det monetaristiska systemet kommer inte insättare utomlands vara skyddade. De skulle börja flytta hem sina pengar och det skulle vara slutet för Londons Citys globala maktställning.

Island behöver LaRoucheplanen

De kämpande isländarna behöver nödlånen men för att kunna vinna måste de också få stöd för att använda de vapen som finns i LaRoucheplanen:

1) En banklagstiftning av Glass-Steagall-typ för att skilja bort spekulativen från de samhällsnyttiga funktionerna i banksystemet, har Island redan delvis genomfört, eftersom Island genast sa nej till att ta på sig bankernas skulder motsvarande 10 gånger Islands BNP. De återöppnade isländska bankerna tillåts också enbart betjäna den inhemska ekonomin. En Glass-Steagall-lag är nödvändig för att göra det mycket tydligare, varför isländska staten inte skall stå för insättarnas förluster i IceSave och inte heller för andra kvardröjande och kommande spekulationsverksamheter.

2) Skydd för husägarna genom LaRoucheplanens "Lag för skydd av hem och hus, och banker" (HBPA) behövs också för att inte människor skall tvingas flytta från ön pga låneskulder på sina bostäder. Den förra regeringen tog på sig alla huslån från bankerna för att huslåntagarna inte skulle bli försvarslösa brickor på de internationella finansmarknaderna. Tyvärr skedde det till fulla värdet på huslånen trots att de var tagna under bostadsbubblan före kraschen. Det gör att regeringen, för att se till att folket kan bo kvar på ön, kan, helt onödigtvis om man följt HBPA, tvingas ta på sig kostnaden för nedskrivning av dessa lån.

3) Det creditsystem som LaRoucheplanen innehåller är ett av de viktigaste vapnen mot den anglo-holländska kreditblockaden. Ett creditsystem skött av Islands nationalbank kan förse den inhemska ekonomin med alla de krediter som krävs för att hålla igång och expandera den reella ekonomin. Det är enbart för utrikeshandeln och import av investeringsvaror som landet behöver utländsk valuta genom solidaritetslån från andra länder.

4) För att slutgiltigt undkomma det blodtörstiga anglo-holländska monetära systemet behöver Island LaRoucheplanens fyrmaktsöverenskommelse för en ny, rättvis ekonomisk världsordning. Det skulle innebära slutet på möjligheten för ett

privatkontrollerat monetaristiskt system att genomföra blockader av krediter och nödvändiga insatsvaror.

LaRoucherörelsen i Danmark har därför uppmanat alla isländska ledamöter av det isländska Alltinget att stödja LaRoucheplanen. Men den isländska och lettiska revolten mot det globala finanssystemet ställer också alla riksdagmän och parlamentariker i resten av världen inför kravet att välja sida: Livet med LaRoucheplanen, eller döden med det anglo-holländska-svenska monetära systemet.

Regeringen offerar Saab och Volvo PV för klimatlögnen

Regeringen kastade in 8 miljarder kr till EU:s pott för att "snabbstarta klimatavtalet". Det var inget annat än mutpengar för att förmå u-landsledare att för alltid fränsaga sig sina länders möjlighet till industrialisering och modern levnadsstandard med t.ex. kylskåp och bilar. Till lån åt Königsegg, eller något annat svenskt konsortium, för att hålla igång Saab eller Volvo PV hade regeringen inga pengar.

Vändpunkten för världspolitiken och världsekonomin i form av sammanbrottet för klimatkonferensen i Köpenhamn kom i sista stund. Det kanske inte räcker för att rädda bilproduktionen i Trollhättan, men det borde kunna bli räddningen för den ovärderliga produktionskapacitet som finns i Saabfabriken och dess underleverantörer.

Sverige borde stödja tredje världen, ansluta sig till LaRoucheplanens fyrmaktsstrategi och genomföra den fullt ut i Sverige med konkurssanering av bankerna, inrättande av ett creditsystem och satsningar på infrastrukturprojekt för att sätta alla arbetslösa i fullt produktivt arbete. Det första steget måste vara att konsolidera fyrmaktsstrategin genom att hjälpa USA att ansluta sig till de tre länderna som redan har börjat sitt stora samarbete. Tillsammans kan dessa fyra utmana de internationella bankerna, multinationella företagen, råvarukarteller och livsmedelskarteller och initiera en ny, rättvis ekonomisk världsordning. Det innebär en möjlighet att lyfta hela tredje världen ur fattigdomen vilket innebär att alla, som kan producera något, kommer att behövas, framför allt sådana kvalificerade yrkesarbetare, ingenjörer och fabriker som Saabs och Volvo PV:s.

Nu är det dags för regeringen att dra igång stora infrastrukturprojekt i Sverige, vilka kan bli modellprojekt för världens modernisering på bästa sätt. De delar av Saabfabriken, som inte tillverkar bilar längre, kan omedelbart börja sättas i arbete med en sedan årtal planerad modernisering av de svenska städernas lokaltrafik med spårtaxi. Regeringen kan se till att satsningen på höghastighetståg i Sverige görs med 21:a århundradets magnetsvävarteknik och inte med 1800-talets rälsbundna system. Ny teknik ger jobb i Sveriges teknikföretag, och kan sedan exporteras.

Regeringen måste använda LaRoucheplanen, så att Riksbanken kan styra upp krediterna till en statlig kapitalbudget för att sätta hela landet i fullt arbete. Nu hänger allt på regeringen och riksdagen om Saabfabriken och dess underleverantörer skall kunna hållas igång. Med en aktiv näringspolitik av denna New Deal-modell kan dessa mirakelmän och -kvinnor tillverka nästan vilka maskiner som helst.